

Stanovisko obce Marianka k správe o hodnotení strategického dokumentu „Regionálny plán udržateľnej mobility Bratislavského samosprávneho kraja“

Dovoľujeme si Vám zaslať stanovisko obce Marianka podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu "Regionálny plán udržateľnej mobility Bratislavského samosprávneho kraja".

V správe o hodnotení strategického dokumentu je vo SWOT analýze v Príležitostiach uvedený bod o realizácii úseku diaľnice D4 Rača – štátna hranica A/SK pri Devínskej Novej Vsi (tunel Karpaty) a podobne do Hrozieb je zahrnuté nerealizovanie projektu. Projekt je ďalej v dokumente uvedený v časti „Jestvujúce a plánované diaľnice podľa nového projektu výstavby diaľnic a rýchlостných ciest“. Projekt tunela je tiež označený ako vhodný, nakoľko s ním počítajú územné plány a z dôvodu, že na obidvoch stranách pohoria Malé Karpaty sú predpripravené diaľničné zjazdy.

Obec Marianka nesúhlasí s vyššie uvedeným zaradením realizácie tunela Karpaty v trase Rača-Záhorská Bystrica v SWOT analýze do kategórie „Príležitosti“, resp. do kategórie „Hrozby“ v prípade nerealizovania projektu. Na základe relatívne rozsiahlych znalostí o danom projekte sú zástupcovia obce presvedčení, že **práve realizácia úseku D4 v navrhovanej trase je hrozbou**.

Podľa nášho názoru bude realizáciou nenávratne degradované životné prostredie a súčasne projekt neprinesie želané výsledky v oblasti riešenia dopravnej situácie v meste Bratislava a v jeho okolí, ba dokonca môže z dlhodobého hľadiska situáciu zhoršiť.

Presun trasy diaľnice bližšie k Bratislave bez akýchkoľvek pochybností zvýši dopravné využitie tunela. Navrhujeme zároveň spojenie mestského polkruhu s nultým v čo najdlhšie možnom spoločnom úseku, čím by prišlo k omnoho efektívnejšiemu využitiu verejných zdrojov.

Chceme týmto dať do pozornosti, že s projektom tunela v trase Rača-Záhorská Bystrica cez územie obce Marianka sa skutočne niekoľko desaťročí **zotrvačnosťou úradov počíta** (napr. v územných plánoch), ale efektivita trasy nie je dostatočne dopravno-inžiniersky odôvodnená. Keďže sa jedná o investične náročný projekt zasahujúci veľmi závažne do životného prostredia, obec Marianka požaduje dôsledné prehodnotenie opodstatnenosti stavby v navrhovanej trase.

So sklamaním konštatujeme, že procesom zotrvačnosti sa tunel Karpaty v trase Rača-Záhorská Bystrica (platí to aj o iných trasách tunela) dostal aj do hodnoteného RPUM BSK. Je evidentné, že spracovatelia dokumentu len prebrali desaťročia staré návrhy trás a neviesli do dokumentu takmer žiadnu pridanú hodnotu. Iste majú na tom svoj podiel aj existujúce územné rezervy v územných plánoch, ale napriek tomu sme presvedčení, že spracovatelia dokumentu sa mali pokúsiť navrhnúť čo najefektívnejšiu trasu na prepojenie obidvoch strán Malých Karpát a nie obmedziť sa len na hodnotenie doterajších plánov. Vyzerá to, akoby dnes nikto nebol ochotný pripustiť, že trasa navrhnutá pred tridsiatimi rokmi dnes už nemusí byť vhodná. Zdá sa však, že jednotlivé varianty trasovania tunela boli hodnotené komplexne a objektívne, čo vnímame pozitívne.

Prečo sa spracovatelia RPUM BSK nepokúsili navrhnúť novú ekonomicky efektívnu a environmentálne prijateľnú trasu tunela pod Malé Karpaty, keď je veľmi pravdepodobné, že takéto prepojenie by bolo prínosné? Prečo sa uspokojili s negatívnym hodnotením navrhnutých starých trás a nepokúsili sa navrhnúť lepšiu trasu? Ak je to možné, tak požadujeme, aby bol do dokumentu dopracovaný návrh novej ekonomicky a dopravno-inžiniersky efektívnej a environmentálne prijateľnej trasy tunela pod Malé Karpaty.

Na strane 166 správy o hodnotení dokumentu (strana 168 v súbore .pdf) je v popise projektu tunela Karpaty uvedené „prepojenie do A na S8“ (takto formulovaná informácia sa nachádza na viacerých miestach v predloženej správe v súvislosti s tunelom Karpaty a taktiež v pláne implementácie). Na základe znalostí o projekte tunela Karpaty si dovoľujeme upozorniť, že **o realizácii rýchlostnej cesty S8 na Rakúskej strane zatiaľ nebolo definitívne rozhodnuté**. Nepovažujeme z tohto dôvodu za korektné takýmto prepojením argumentovať a ani ho uvádzať takouto formou v hodnotenom strategickom dokumente.

V rovnakej tabuľke na strane 166 je tiež zobrazená produkcia CO₂ dôsledkom realizácie projektu tunela Karpaty. Upozorňujeme, že **Národná diaľničná spoločnosť plánuje po sprevádzkovaní tunela cez neho odkláňať všetku tranzitnú dopravu využívajúcu dnes na tranzit cez SR diaľnicu D2, čím sa tranzitu neúmerne predĺži vzdialenosť, ktorú bude nútený prekonať pri prechádzaní územím Bratislavského kraja**. Z predloženej správy o hodnotení dokumentu nie je jasné, či jej spracovatelia vo svojich výpočtoch produkcie emisií počítali s takouto zmenenou organizáciou dopravy a tým aj nárastom produkcie emisií. Upozorňujeme na fakt, že ak v prezentovaných hodnotách neboli tieto emisie navyše započítané, tak už aj bez nich je navýšenie produkcie emisií v dôsledku realizácie projektu vysoké (35,41-46,51 t/deň CO₂).

Obec Marianka tiež upozorňuje na konštatovanie uvedené v správe o hodnotení dokumentu, že „Z hľadiska vplyvov na režim podzemných vôd môže dôjsť k zníženiu hladiny podzemnej vody a ovplyvňovaniu výdatnosti podzemnej vody aj biotopov závislých na vodnom režime (najmä pri budovaní tunelov a zárezov).“ Negatívny vplyv na režim podzemných vôd v okolí obce Marianka v dôsledku navrhovanej realizácie tunela Karpaty bol preukázaný aj v správe o hodnotení vplyvov projektu tunela na životné prostredie (v súčasnosti prebieha vyhodnocovanie pripomienok v rámci konania EIA na MŽP SR). Chceme na tomto mieste vyzdvihnúť dôležitý význam podzemných vôd pre obec, v ktorej sa nachádzajú domácnosti odkázané na studňu a tiež Svätá studňa, vďaka ktorej je obec Marianka významným pútnickým miestom.

V tabuľke na strane 186 je tiež konštatované, že navrhovaný úsek diaľnice D4 s tunelom pod Malé Karpaty sa nachádza v blízkosti ochranného pásma II. stupňa vodárenských zdrojov Pod hradom, Volavec, Medené Hámre, Pajštúnska vyvieracia. Dopĺňame, že v rámci procesu posudzovania vplyvov projektu na životné prostredie bolo preukázané, že za nepriaznivých podmienok môže hladina podzemných vôd počas výstavby tunela klesnúť v oblasti obce Marianky až o 4,5 metra. V kombinácii so, v súčasnosti stále častejšími a dlhšími, suchými obdobiami to môže mať vážne negatívne dôsledky na život v obci.

Dovoľujeme si tiež upozorniť, že projekt Karpaty môže mať potenciálne negatívne vplyvy na dve územia Natura 2000 a CHKO Malé Karpaty, ako je uvedené v tabuľke na strane 180 predloženej správy.

Nakladanie s veľkým objemom (4,5 mil m³) vyťaženého materiálu z razby tunela je naplánované v tesnej blízkosti zastavanej časti obce Marianka (vysoké riziko nadmernej hlučnosti a prašnosti) a tiež hrozí vznik rozsiahlej depónie vyťaženého materiálu v priestore medzi obcou Marianka a mestom Stupava, čo môže natrvalo zmeniť a znehodnotiť ráz krajiny. Z týchto dôvodov obec odmieta akceptovať predmetnú výstavbu kým nebude trvalo udržateľným spôsobom vyriešené nakladanie s vyťaženým materiálom a jeho uskladnenie, resp. spotrebovanie.

Upozorňujeme na hodnoty pridelené tunelu Karpaty (označenie opatrenia C12) na strane 204 správy v tabuľke 83 „Vyhodnotenie vplyvov navrhovaných opatrení RPUM BSK na jednotlivé zložky životného prostredia, vrátane zdravia“. Všetky hodnotené kategórie vplyvov na životné prostredie okrem jednej majú najhoršiu možnú hodnotu -3, čo znamená, že „projekt bude mať významný negatívny vplyv, vplyv ktorý má negatívny dosah na širšie okolie“ (konštatované na základe vysvetliviek nad tabuľkou). Pri

kategórii „Pôdy“ je hodnotenie o stupeň lepšie -2. Z pohľadu obce Marianka sa dá s takýmto hodnotením súhlasiť, ale je prekvapivé, že v hodnotení vplyvov projektu na životné prostredie (konanie momentálne prebieha) neboli dopady projektu vnímané tak negatívne, ako je tomu v predloženej správe. Môžeme sa len domnievať, čím je to spôsobené. Požadujeme však, aby boli závery predloženej správy o hodnotení strategického dokumentu RPUM BSK brané do úvahy pri posudzovaní samostatného projektu tunela Karpaty ako takého. Nič nenasvedčuje tomu, že navrhované trasy tunela pod Malé Karpaty prispievajú k udržateľnej mobilite v Bratislavskom kraji, ako naznačuje názov dokumentu.

Obec Marianka sa stotožňuje s hodnotením projektu diaľnice D4 s trasou Rača-Záhorská Bystrica z ekonomického a environmentálneho hľadiska, ktoré je uvedené v tabuľke 84 na strane 210 správy. Projekt tunela Karpaty je tu zaradený do červenej kategórie, ktorá vyčleňuje projekty, ktoré budú „prínosné spravidla v dlhodobom horizonte a v súčasnosti ešte nie je potrebné sa nimi podrobne zaoberať, prípadne preveriť ich efektívnosť v nasledovnom období“. Hodnotenie potvrdzuje stanovisko obce Marianka, ktoré prezentovala aj v požiadavkách v rámci procesu EIA k projektu a to, že realizácia diaľničného tunela pod Malé Karpaty v navrhovanej trase je z hľadiska riešenia dopravy v meste Bratislava a v Bratislavskom kraji neefektívna. Zastávame názor, že trasa tunela má byť nanovo komplexne dopravno-inžiniersky posúdená.

Upozorňujeme tiež na fakt, že navrhované tangenciálne prepojenia vedené pod pohorím Malých Karpát tunelmi v trasách pod Pezinskú Babu a v trase Krasňany-Polianky vyšli v rovnakom hodnotení lepšie, ako tunel Karpaty (obidve trasy sú zaradené do oranžovej kategórie). Tento výsledok je však v rozpore so závermi správy EIA o projekte tunela Karpaty, v ktorej síce nebolo robené rovnaké hodnotenie, ale z hľadiska ekonomickej efektivity tam bol odporúčaný tunel v trase Rača-Záhorská Bystrica. Výsledky dokumentov si teda odporujú. **Tento rozpor vnáša ďalšie pochybnosti o zmysluplnosti uvažovaných trás tunela pod Malé Karpaty.** Prosíme preto, ak je to možné, vziať do úvahy výsledky hodnotenia vplyvov projektu tunela Karpaty prezentované v predloženej správe o hodnotení strategického dokumentu aj pri hodnotení projektu tunela Karpaty v iných samostatných konaniach (napr. v prebiehajúcom konaní EIA).

Veríme, že MŽP SR si osvojí stanoviská a názory obce Marianka k záverom prezentovaným v správe o hodnotení strategického dokumentu „Regionálny plán udržateľnej mobility Bratislavského samosprávneho kraja“.

Komunikáciu spracovateľov tohto strategického dokumentu so samosprávami pri vypracovaní hodnotíme ako absolútne nedostatočnú.

Radiálna doprava do a z Bratislavy je pre každodenný život obyvateľov veľmi významným aspektom, čo nie je bez aktívnej účasti samospráv riešiť a implementovať.